

अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ नुसार महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, मुंबई यांचे आस्थापनेवरील वर्ग-१ ते वर्ग-४ पदांना शारीरिक दृष्ट्या अपंगासाठी आरक्षण लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन.

गृह विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक :- पीडीई-०६०३/प्र.क्र.२०२/भाग-१/बंदरे-२,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२. दिनांक : १६ फेब्रुवारी, २००९.

याचा :- १) अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९५
(क्र. १/१९९६)

२) शासन परिपत्रक, सा.प्र.वि.क्र. एसआरव्ही १०९८/प्र.क्र.१२/९७/१६ अ,
दिनांक २ मे, १९९८.

३) शासन परिपत्रक सा.प्र.वि.क्र.अपंग १००१/६१/प्र.क्र.३६/२००२/१६-अ,
दि. १० मे, २००२.

४) सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्र. अपंग-२००२/
प्र.क्र. ३३६/सुधार-३, दिनांक ९ ऑक्टोबर २००३.

५) शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र. अपंग-१००३/प्र.क्र.१२०/२००३/१६-अ,
दिनांक ६ मे, २००४.

६) शासन निर्णय गृह विभाग क्र.पीडीई-०६०३/प्र.क्र.२०२/बंदरे-२, दि.३१ ऑगस्ट, २००४.

७) शासन निर्णय गृह विभाग क्र.इटीपी -००१/प्र.क्र.१४९/बंदरे-२, दि.१९ ऑक्टोबर, २००६.

८) शासन पत्र, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र. न्यायाप्र-२००६/प्र. क्र. ९ /
सुधार-३, दि. ११ फेब्रुवारी, २००९.

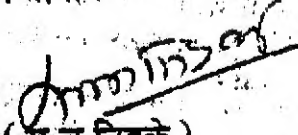
प्रस्तावना :- अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ (१९९६ चा क्रमांक १) हा अधिनियम दिनांक ७ फेब्रुवारी १९९६ पासून राज्य शासनास लागू झाला आहे. या अधिनियमाच्या अनुषंगाने शासनाने उपरोक्त अ.क्र.३ अन्वये शासकीय सेवेतील सरळसेवा भरतीने भरण्यात येणाऱ्या पदांसाठी अंध, कर्णबधीर व अस्थीव्यंग या व्याधींनी ग्रस्त व्यक्तींसाठी प्रत्येकी १% आरक्षण ठेवण्याच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, मुंबई यांच्या आस्थापनेवरील वर्ग-१ ते वर्ग-४ च्या पदांना अंध, कर्णबधीर व अस्थीव्यंग व्याधींनी ग्रस्त व्यक्तींसाठी प्रत्येकी १% प्रमाणे अपंग आरक्षण विहित करण्याचा संदर्भाधिन क्र.६ येथील दि.३१ ऑगस्ट, २००४ अन्वये शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला होता. दरम्यान, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डतील ४६० पदांच्या सुधारित आकृतीबंधास संदर्भाधिन क्र.७ येथील दि. १९ ऑक्टोबर, २००६ च्या शासन निर्णयानुसार मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार पद संवर्ग व पदसंख्या यामध्ये बदल झाल्यामुळे अंध, कर्णबधीर व अस्थीव्यंग या व्याधींनी ग्रस्त व्यक्तींसाठीच्या आरक्षणाबाबत सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करणे आवश्यक होते .

मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागातील पुनर्रचित तज्ञ समितीने दि.९ फेब्रुवारी, २००९ रोजी झालेल्या बैठकीत महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डाधील अपंगांच्या आरक्षित पदांचे पुनर्विलोकन करून उपरोक्त संदर्भ क्र. (८) येथील पत्रान्वये सुधारणा सुचविल्या आहेत. या सुधारणा विचारात घेऊन या विभागाचा उपरोक्त दि.३१ ऑगस्ट, २००३ चा शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत असून याबाबत शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :- अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ (१९९६ चा क्रमांक १) च्या कलम ३२ व ३३ मधील तरतुदी तसेच पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कौशल्य व क्षमता लक्षात घेऊन आणि अपंग आरक्षणाचे संनियंत्रण करण्यासाठी शासनाने गतीत केलेल्या तज्ञ समितीने या संदर्भात केलेल्या सूचना विचारात घेऊन महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डातील व्यक्तीकरीता सोबत जोडलेल्या परिशिष्टात दर्शविल्याप्रमाणे आरक्षण लागू करण्याबाबत शासन आदेश देत आहे. त्याचप्रमाणे, ज्या पदांवर अपंग गटातील विशिष्ट प्रवर्गातील व्यक्तींची नियुक्ती करता येणार नाही, त्या प्रवर्गाच्या आरक्षणातून संबंधीत पदाला सूट देण्यात आलेली असून त्याचा उल्लेख परिशिष्टात करण्यात आलेला आहे. वर्ग १, २, ३ व ४ मधील पदांवर अपंग व्यक्तींची नियुक्ती करण्यापूर्वी खालील नमूद केलेल्या अटी ते पूर्ण करतात, याची खातरजमा करण्यात यावी.

- १ अ) उमेदवार संबंधीत सेवाप्रवेश नियमांच्या तरतुदीनुसार अर्हता धारक असावा.
- ब) संबंधीत पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या आणि परिशिष्टामधील निकष लक्षात घेऊन जिल्हा शल्य चिकित्सक यांनी नियुक्तीसाठी उमेदवारास संक्षेप ठरविणे आवश्यक आहे.
- क) आरक्षणासाठी अपंग उमेदवाराचे अपंगत्व किमान ४० टक्के असणे आवश्यक आहे.
- २ अपंग व्यक्ती अधिनियम १९९५ च्या कलम ३३ नुसार अपंगासाठी एकूण पदसंख्येच्या ३% पदे आरक्षित करणे आवश्यक आहे. त्यापैकी अंध, अस्थिरंग व कर्णबधीर या प्रत्येक प्रकारच्या अपंगासाठी प्रत्येकी १% पद राखीव ठेवणे आवश्यक आहे.
- ३ अपंग व्यक्ती अधिनियमातील कलम ३६ नुसार कोणत्याही एका अपंग प्रकारातील उमेदवार उपलब्ध नसल्यास त्या अपंग प्रकारातील ते पद त्या वर्षी रिक्त ठेवण्यात यावे. पुढील वर्षीही त्या पदासाठी त्याच अपंग प्रकारातील उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास त्या पदावर इतर अपंग प्रकारातील उमेदवाराची नियुक्ती शासनाच्या मान्यतेने करण्यात यावी.
- ४ शासकीय कार्यालयातील सबांन पदांच्या संदर्भातील अपंग आरक्षणाबाबत सामान्य प्रशासन विभागाचे आदेश लागू होतील.
- ५ सध्या प्रस्तावित करण्यात आलेल्या पदांमध्ये नवीन आकृतीबंध मान्य झाल्यानंतर पदे व पदनामे बदलल्यास सुधारीत आदेश काढण्यात येतील.
- ६ सदर शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागातील पुनर्रचित तज्ञ समितीने दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स.ज.तिडके)

कार्यासन अधिकारी, मूठ विभाग, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.

मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. मंत्री (बंदरे) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. राज्यमंत्री (बंदरे) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. राज्यमंत्री, सामान्य प्रशासन विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.

प्रबंधक, लोकआयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे स्वीय सहायक, मुंबई.

सचिव (बंदरे), यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सामान्य प्रशासन विभाग (कार्यासन १६ अ), मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांचे स्वीय सहायक, (सुधार-३),

मंत्रालय, मुंबई.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, मुंबई. (१० जादा प्रतीसह)

सर्व मंत्रालयीन विभाग,

सह सचिव / उप सचिव / अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

नियड नस्ती.

शासन निर्णय, गृह विभाग क्र. पीडीई - ०६०३ / प्र. क्र. २०२ / भाग-१ / बंदरे-२,
दि. १६ फेब्रुवारी, २००९ सोबतचे परिशिष्ट-अ

अ. क्र.	पदनाम	वर्ग	पद संख्या	अधि	कर्णबधीर	अस्थिवर्ग	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	१	१	पात्र PS	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदभरती थेट नियुक्तीने करता येत नाही
२	मुख्य बंदर अधिकारी	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	पदोन्नती / सरळसेवा (तांत्रिक पद)
३	जलआलेखक	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
४	सागरी अभियंता व चीफ सर्व्हेअर	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
५	सर्व्हेअर	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
६	द्वितीय नियंत्रक-नि - मुख्य लेखाधिकारी	१	१	पात्र PS	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
७	बंदर अधिकारी	१	५	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
८	कार्यकारी अभियंता	१	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
९	परिष्ठ प्रशासकीय अधिकारी	१	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नतीवरील पद
१०	उपअभियंता	१	२	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
११	इलेक्ट्रॉनिक कम - इलेक्ट्रीकल ऑफीसर	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
१२	उपजल आलेखन सर्व्हेअर	१	२	अपात्र	अपात्र	अपात्र	पदोन्नती/सरळसेवा (तांत्रिक पद)
१३	प्रशासकीय अधिकारी	२	५	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नती/सरळसेवा
१४	लेखाधिकारी	२	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
१५	शाखा अभियंता	२	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
१६	कार्टोग्राफर	२	१	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरळसेवा (तांत्रिक पद)

१७	सहाय्यक जल आलेखन सर्वेक्षक	२	४	अपात्र	अपात्र	अपात्र	तांत्रिक पद
१८	सहाय्यक सचिव / विधी अधिकारी	२	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरळसेवेचे पद
१९	उच्चश्रेणी लघुलेखक	३	२	पात्र LV/B	पात्र PD	पात्र OL/BL	सरळसेवेचे पद
२०	निम्नश्रेणी लघुलेखक	३	२	पात्र LV/B	पात्र PD	पात्र OL/BL	सरळसेवेचे पद
२१	उप लेखापाल	३	८	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
२२	बंदर अधीक्षक	३	१०	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नतीवरील पद
२३	बंदर निरीक्षक	३	६०	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नती/सरळसेवेचे पद
२४	सहाय्यक बंदर निरीक्षक	३	५६	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नती/सरळसेवेचे पद
२५	वाहन चालक	३	१२	अपात्र	अपात्र	अपात्र	तांत्रिक पद
२६	आरेखक	३	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
२७	सहाय्यक आरेखक	३	३	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरळसेवा (तांत्रिक पद)
२८	परिष्ठा क्षेत्रिय सहाय्यक	३	६	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
२९	सर्व्हे सहाय्यक	३	१२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३०	इलेक्ट्रॉनिक असिस्टंट	३	१	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३१	लाईट मॅकेनिक	३	१	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३२	इंजिन चालक	३	१३	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३३	मास्टर/सारांग	३	१३	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३४	यारी चालक	३	२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३५	ड्रेजर इंजिनिअर	३	२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३६	ड्रेजर मास्टर	३	२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३७	तांडेल	३	१०	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद

